

Simson geboren

Periodethema: Simson
Richteren 13

a. De aankondiging (Richt. 13: 1-5)

UITLEG VAN DE TEKST

Het boek Richteren bericht ons over de periode in het bestaan van het volk Israël na Jozua. Onder zijn leiding mocht Israël bezit nemen van het land Kanaän. Vlak voor zijn sterven drong hij aan op het dienen van de Heere. 'Kiest heden wie gij dienen zult', zegt hij tegen het volk. 'Aangaande mij en mijn huis, wij zullen de HEERE dienen.' In die dagen belooft het volk de HEERE te zullen dienen. Dat hebben ze ook gedaan. In de dagen van de 'oudsten' die erbij waren toen deze belofte werd afgelegd, dienden ze de HEERE. Maar daarna ging het mis. Telkens weer begon het volk te dwalen. Israël toonde zich een overspelige verbondspartner. Eén die het verbond brak, keer op keer. Met die werkelijkheid begint ook dit hoofdstuk. 'En de kinderen Israels voeren voort te doen wat kwaad was in de ogen des HEEREN.' Wie de voorafgaande hoofdstukken leest, komt er achter dat dit het volk steeds ellende heeft gebracht. In de afgelopen jaren hadden ze vanwege hun zonde geleden onder de Kanaänieten, onder de Midianieten en onder de Ammonieten. Steeds echter had de HEERE verlossing gegeven. Als het volk in haar ellende was gaan roepen, had de HEERE een richter geschonken. Eén die leiding had gegeven aan de strijd tegen de onderdrukkers. In totaal duurde deze onderdrukking veertig jaar (voor de Bijbel een generatie), een tijd van beproeving, van inkeer zoals Israël door haar zonde veertig jaar in de woestijn moest blijven.

Maar God... Er was een man van Zora, een plaats in het noorden van Israël. Hij is van het geslacht van Dan. Dat is geen vooraanstaande stam. Dan was het kind van Jakob en Bilha, de slavine van Rachel.

Van hem zegt Jakob op zijn sterfbed dat Dan zal zijn als een slang langs de kant van de weg, die paarden in hielen bijt. Toch ook: Dan zal zijn volk richten. De man heet Manoach wat net als Noach rust betekent. Manoach en zijn vrouw (zij blijft naamloos) hebben geen kinderen. Ze was onvruchtbaar. Er staat niet dat ze oud waren, maar wel zijn ze blijkbaar al zo lang getrouwd dat duidelijk is geworden dat het ontvangen van kinderen niet vanzelfsprekend is. Tot deze mensen wendt de HEERE Zich. Kleine mensen, uit een kleine niet-hooggeachte-stam, die verdriet hebben vanwege het niet ontvangen van de kinderezen. En een Engel des HEEREN verscheen aan deze vrouw. De vrouw krijgt een zeer wonderlijke boodschap. Allereerst dat ze zal ontvangen en een zoon baren. De HEERE Zelf zal geven dat aan haar onvruchtbaarheid een einde komt. Elk kind wordt van de HEERE ontvangen, maar bij dit kind zal dat bijzonder duidelijk zijn. Als tweede zal dit kind een Nazireeër zijn. Dat is geen onbekend begrip. In de wet wordt gesproken over de mogelijkheid dat iemand zich voor een tijd, meestal uit roeping of het na het afleggen van een belofte, aan God wijdt. Dat gebeurt door geen alcohol te gebruiken. Niets onreins te gebruiken of aan te raken, bijvoorbeeld geen gestorvene. En vooral door in die tijd niet het haar af te knippen of te scheren. Met name het lange haar was een teken ook naar andere mensen toe. Daaraan was een Nazireeër herkenbaar. Wie er één tegenkwam zag dus: deze mens is met alles van het bestaan aan God gewijd. Het waren zou ik zeggen 'wandelende preken' die Israël er aan herinnerden dat ze als volk, maar ook ieder persoonlijk, aan God gewijd dienden te zijn. De vrouw hoort dat ook zij reeds deze ordeningen in acht moet ne-

men. Het kind zal van de buik af aan God gewijd zijn. Wonderlijk, hier wordt uitgegaan van de diepe band tussen moeder en kind. Wil het kind Nazireeër zijn vanaf zijn geboorte, dan zal de moeder direct al deze ordeningen moeten houden. Dan het derde wat de Engel zegt: hij zal beginnen Israël te verlossen uit der Filistijnen hand. Er wordt niet gevraagd om verlossing. Toch begint de HEERE hier een weg die zal leiden tot verlossing. Niet één die Simson alleen tot stand zal brengen. Hij begint deze weg. Uiteindelijk zal David echt (...) de overwinning behalen. Maar in Simson begint de HEERE de overwinning op de vijand.

TER OVERWEGING

Hier wordt de HEERE getekend in Zijn trouw. Het volk is doorgedaan met zondigen. Het is zelfs zo dat ze niet vragen om verlossing en toch begint de HEERE de weg tot verlossing. Hier vinden we de rode draad van heel de Schrift. Het is de HEERE Die streeft naar redding van de Zijnen. Niet Adam schreeuwt om hulp, maar de HEERE zoekt hem op en vraagt: 'waar zijt gij?' Hij begint met de redding. Hier in Simson, later in de grote Redder, de Heere Jezus. Dat mogen we delen met de kinderen.

Het tweede waar ik op wijs, is dat die redding gaat in de weg van de wijding aan de HEERE. Simson moet een Nazireeër zijn. Zijn moeder moet al de ordeningen onderhouden. Nazireeërs zijn wandelende toonbeelden van de mens die aan God gewijd is. Gered worden is dat we weer met Hem kunnen leven. Het betekent weer helemaal aan Hem gewijd kunnen zijn. Dat is ook waar de HEERE naar streeft. Gehoorzaamheid en redding gaan hier hand in hand. Een gedoopt kind mag zich ook aan God gewijd weten. Dat vraagt 'een nieuwe gehoorzaamheid, namelijk dat we deze God, Vader, Zoon en Heilige Geest aanhangen, betrouwen en liefhebben' (zie het doopformulier). Dat is de weg die de HEERE wijst.

De weg is daarnaast dwars door de onmogelijkheid heen. Hier is een onvruchtbare vrouw. Zo was het met Sara, Rebekka, Hanna en Elizabeth. Daar waar menselijk gesproken geen weg is, baant de HEERE een weg. Bij de Heere Jezus gaat het nog verder. Daar waar 'geen man' is (Maria had geen man bekend) schenkt de HEERE de Verlosser, de Heere Jezus. Dwars door onze onmogelijkheid heen schenkt de HEERE leven, schenkt de HEERE redding, schenkt de HEERE eeuwig leven.

b. Wonderlijk handelen van God (Richt. 13: 6-21)

UITLEG VAN DE TEKST

De vrouw van Manoach heeft de woorden van de Engel des HEEREN gehoord. Ze is er onmiddellijk

mee naar haar man gegaan. Dit tekent dit huwelijk. Deze ontmoeting met de HEERE wil ze onmiddellijk delen met haar man, Manoach. Zo hoort het toch. Dat man en vrouw met elkaar spreken over dat wat ze ervaren van de HEERE. 'Er kwam een Man Gods tot mij', zegt ze, 'Wiens aangezicht was als het aangezicht van een Engel van God, zeer vreselijk.' De verschijning van de Engel heeft diepe indruk gemaakt op de vrouw. Tegelijk realiseert ze zich dat ze niets heeft gevraagd aan de Man. 'Ik vraagde Hem niet van waar Hij was en Zijn Naam gaf Hij mij niet te kennen.' Zijn boodschap heeft ze wel goed gehoord. Nauwgezet herhaalt ze de boodschap van de Engel aan haar man. En Manoach? Je zult maar zo'n boodschap krijgen, wetend dat je vrouw onvruchtbaar is. Deze Manoach toont zich hier een gelovig man. Er is geen twijfel bij hem of deze dingen zo gebeurd zijn. Hij aanvaardt deze boodschap in geloof. Hij gaat er mee naar de HEERE. Manoach bidt vurig tot de HEERE: 'och HEERE, dat toch de Man Gods, Die Gij gezonden hebt, weder tot ons kome en ons lere wat we dat knechtje doen zullen, dat geboren zal worden.' Het is zijn gebed om opnieuw een ontmoeting met de Bode van God te hebben. Manoach wil meer weten. Hij wil vooral weten hoe zij, de ouders, met dit kind zullen moeten handelen. Hoe ze het kind zullen moeten opvoeden, moeten begeleiden.

De HEERE verhoort het gebed. Opnieuw verschijnt de Engel des HEEREN aan de vrouw, als ze in het veld is. Ze haast zich om haar man te roepen. Samen staan ze nu voor de Engel. Nu al wordt duidelijk dat ze nog niet beseffen dat het een Engel van God is. Manoach vraagt: 'Zijt Gij die Man, Die tot deze vrouw hebt gesproken?' 'Die Man', zegt hij. Zo gaan ze ook met Hem om. 'Ik ben het', zegt de Engel. Er is geen twijfel, er is verhooring. 'Nu, dat Uw woorden komen, maar wat zal het knechtjes wijze en werk zijn?' Manoach spreekt het verlangen naar vervulling uit van wat de Engel heeft gezegd. Hij stelt zijn vraag die verder gaat dan eerst. Hoe zal ons kind optreden, hoe zal zijn weg zijn, hoe zal hij werken? Manoach vraagt om een blik in de toekomst. Ik begrijp het. Ik ken dat gevoel. Die zorg, dat we willen weten hoe het zal gaan met onze kinderen. Er volgt geen veroordeling van deze vraag. Maar de vraag wordt ook niet beantwoord. De Engel herhaalt wat Hij eerder heeft gezegd. Manoach moet het doen met wat hij al wist. Van Manoach wordt gehoorzaamheid gevraagd en vertrouwen. Hij krijgt niet meer te horen. Hij moet eenvoudig de weg gaan die gewezen is. Manoach aanvaardt het. Hij dringt niet meer aan. Hij reageert net als Gideon. Hij nodigt de Boodschapper tot de maaltijd. Hij wil een geitenbokje bereiden. Maar dat wil Deze niet. Het is tijd om Manoach en zijn vrouw duidelijk te maken Wie Hij is. De Engel des HEEREN zegt: 'indien gij Mij zult ophouden, Ik zal van uw brood niet

eten; en indien gij een brandoffer zult doen, gij zult het de HEERE offeren.' De schrijver vermeldt er nog eens bij dat Manoach niet weet dat het een Engel is. Wonderlijk, hij krijgt wel toestemming om te offeren. Dat mocht normaal gesproken alleen een priester uit de stam van Levi. 'Wat is dan Uw Naam?' vraagt Manoach. 'Opdat we die eren als Uw Woord zal gekomen zijn.' 'Waarom vraagt ge Mijn Naam?' vraagt de Engel. 'Die is toch Wonderlijk.' Het is enerzijds geen antwoord, anderzijds toch wel. Wonderlijk duidt vooral op het karakter van de naam van de Engel des HEEREN. Tegelijk zit er al een duidelijke verwijzing in naar God Zelf. Wie is wonderlijk dan God alleen? Dat is ook wat ze nu gaan ervaren. Manoach brengt het offer. Een geitenbokje op een rotssteen die als altaar dient. Dan is het de Engel des HEEREN Die niet alleen Wonderlijk heet, maar ook wonderlijk handelt. Terwijl Manoach en zijn vrouw staan te kijken, vaart de Engel des HEEREN op in de vlam van het altaar. Dan, op dat moment, realiseren ze dat ze met een Engel des HEEREN te doen hadden. Manoach gaat nog verder. Hij zegt: 'wij hebben God gezien.'

TER OVERWEGING

Prachtig, het zijn de woorden van een mens die als het gaat om de opvoeding van de HEERE wil horen hoe dat zal gaan. Is dit geen goed gebed? HEERE, hoe zullen we handelen met onze kinderen? We proeven hier de afhankelijkheid van Manoach. Ook zijn ootmoed. Hij weet dat hij zelf daarin dwalen kan. Daarom bidt hij de HEERE om raad. Met de kinderen kunnen we bespreken hoe gezegend ze zijn als ze weten mogen dat hun ouders de HEERE bidden hoe ze hen opvoeden zullen.

Manoach en zijn vrouw horen niet hoe de weg van hun zoon zal zijn. Is het ook niet goed? Hoe zouden ze verder kunnen als ze wisten wat met hun kind gebeuren zou? Zouden ze nog een nacht slapen als ze wisten hoe hun kind Simson zou sterven? Maria wist ook niet de weg van haar Kind. Ze wist dat er een 'zwaard door haar ziel zou gaan', maar hoe en wat wist ze niet. Hier is het Gods wijsheid die Manoach en zijn vrouw beschermt.

Er wordt een weg gegaan waarin duidelijk wordt dat het een Engel van de HEERE is. Manoach en zijn vrouw weten nu, zonder enige twijfel, dat God Zelf tot hen gekomen is. Dat Zijn woorden ook waarheid zijn. Het zal allemaal geschieden zoals de Engel heeft gezegd. Wij hebben het Woord waar de HEERE achter staat, waar we zeker van mogen zijn. Dat Woord waarvan je net als Manoach en zijn vrouw van kunt zeggen: ik heb het zelf uit Zijn mond gehoord. Manoach en zijn vrouw zien dat hun brandoffer aanvaard is. In het opgaan van de Engel in de vlam ligt de bevestiging van datgene

wat het offer beoogt (vergeving en verzoening). Eens zagen de discipelen de Heere Jezus opgaan. Ze zagen Hem opgenomen worden in de wolk – als een bevestiging van Zijn offer, een 'amen' van God op dat offer. Zoals Manoach en zijn vrouw, zo hebben de discipelen dat ook gezien.

c. Verwonderd aanvaard (Richt. 13: 22-25)

UITLEG VAN DE TEKST

Manoach reageert: 'wij zullen zekerlijk sterven, omdat we God gezien hebben.' Dat is geen ongewone reactie. We zien vaker dat mensen, wanneer ze de HEERE of een engel hebben ontmoet, menen te zullen sterven. Dat is het diepe besef van de hoogte en heiligheid van de HEERE. Zijn vrouw spreekt dat ook niet tegen. Ze is ook doordrongen van de grootheid van God, niet minder dan haar man. Maar ze ziet verder. 'Zo de HEERE lust had ons te doden, Hij had het brandoffer en het spijsoffer van onze hand niet aangenomen, noch ons dit alles getoond, noch om ons deze tijd laten horen, zulks als dit.' Ze heeft tegelijk dit diepe besef. De HEERE naderd niet tot ons ten dode, maar ten leven. Zo reageert de vrouw van Manoach. Zou de HEERE onze offers hebben aangenomen, ons dit alles hebben laten zien, ons deze tijding hebben gegeven, om ons daarna te doden? Dan zou Zijn eigen Woord niet de waarheid worden, dan wordt dit knechtje niet geboren, dan was het niet waar dat we zagen dat ons offer aanvaard werd. De vrouw ziet: de HEERE is trouw aan Zijn Woord. Simson wordt geboren, zoals de Engel des HEEREN had voorgezegd. De HEERE volbrengt getrouw Zijn Woord. Simson betekent zoiets als 'zonneman'. Hij wordt gezegend. Als hij groot wordt, begint de Geest van de HEERE hem te drijven. Simson moet de confrontatie gaan zoeken met de Filistijnen. Dat is zijn roeping. Daartoe zet de Geest hem aan.

TER OVERWEGING

Deze wijze les van de vrouw van Manoach mogen we meegeven aan de kinderen. Zou de HEERE jullie roepen tot verlossing en u dan niet willen redden? Zou de Heere jullie naar de Deur (de Heere Jezus) wijzen en u dan niet door laten? Zou de HEERE aan u beginnen en het niet willen afmaken? Nee, zegt de vrouw van Manoach. Als HEERE komt en u nodigt tot het heil, dan meent Hij het. Heerlijk als je er zo over spreken mag met de kinderen.

Simson wordt gedreven door de Geest. Deze zet hem aan tot zijn roeping. Simson zal helaas daar niet altijd (goed) gevolg aan geven. Wel zien we hier dat de HEERE alles geeft, ook Zijn Geest, om Hem te dienen.

GELOOFSLEER

- De weg van de zonde is een doodlopende weg. Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen.
- Gods verlossing is genadige verlossing. Niemand vraagt erom en niemand zit er ten diepste op te wachten. De Heere Zelf neemt het initiatief. In de Dordtse Leerregels wordt dit genadekarakter van Gods verlossend handelen beleden en bezongen.